

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 7.07.2015. године, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. др Драган Коковић, редовни професор, социологија (социологија културе, социологија образовања), 17.11.1992. године, Филозофски факултет у Новом Саду, Одсек за социологију. 2. др Сретен Вујовић, редовни професор, социологија (социологија града), изабран у звање 1992. године, Филозофски факултет у Београду, Одељење за социологију 3. др Душан Маринковић, редовни професор, социологија (социолошке теорије, социологија знања), 06.09.2013. године, Филозофски факултет у Новом Саду, Одсек за социологију 4. др Љубинко Пушић, редовни професор, социологија (социологија града, социологија окружења), 12.03.1997. године, Филозофски факултет у Новом Саду, Одсек за социологију</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Ана (Маријана) Пајванчић – Цизељ</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 12.01.1980. године, Нови Сад, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Филозофски факултет у Новом Саду, Дипломске академске студије социологије–мастер, дипломирани социолог – мастер</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2009., Докторске студије социологије, Филозофски факултет у Новом Саду</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Филозофски факултет у Новом Саду, „Друштвени развој на путу одрживости: родна перспектива”, Социологија (Социологија окружења), 25.09.2009.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Социологија, социологија окружења</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Концепт глобалног града као приступ разумевању савремених образаца урбанизације и глобализације

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација садржи укупно 279 страна. Садржај је груписан у оквиру шест поглавља. У изради докторске дисертације је коришћено 325 референци на српском и енглеском језику. Дисертација садржи 29 слика и 11 табела.

Садржај докторске дисертације чине следећа поглавља:

I УВОД

1. Предмет, хипотезе и методи истраживања

II ЗНАЧАЈ ГРАДОВА ЗА АНАЛИЗУ ПРОЦЕСА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

2. Основна схватања о глобализацији

- 2.1. Кључни појмови и дефиниције
- 2.2. Лице и наличје глобализације
- 2.3. Дебате о глобализацији
- 2.4. Изазови социолошког приступа глобализацији

3. Географски (просторни) аспекти глобализације

- 3.1. Просторни “заокрет” у друштвеним наукама
- 3.2. Просторни аспекти глобализације (основна схватања)
- 3.3. Временско – просторна компресија

4. Урбана географија и студије глобализације: град као фокус анализе

- 4.1. Савремени урбанизацијски трендови
- 4.2. Урбанизација на полу (периферији)
- 4.3. Социолошке теорије урбанизације: теорија светског система као залеђе концепта глобалног града

III ГЛОБАЛНИ ГРАД: ТЕОРИЈСКА ОДРЕЂЕЊА И ЕМПИРИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

5. Концепт глобалног града

- 5.1. Схватање Саскије Сасен
- 5.2. Концепт глобалног града Саскије Сасен: критичка евалуација
- 5.3. Глобални град: генеза и еволуција концепта
 - 5.3.1. *Светски град*
 - 5.3.2. *Мрежа глобалних градова*
 - 5.3.3. *Глобални град – регион*

6. Формирање глобалних градова на (полу) периферији: „Поглед изван мапе“

- 6.1. Обични град, глобализирајући градови и градови у глобализацији
- 6.2. Глобализирајући градови периферије: Азија и Африка
- 6.3. Глобализирајући градови полупериферије: Латинска Америка и источна Европа

7. Емпиријски показатељи о глобалним градовима: критички осврт

IV ИСТОРИЈСКА ДИМЕНЗИЈА ГЛОБАЛНОГ ГРАДА

8. Значај историјског приступа глобалним урбаним процесима

9. Историјски континуитет глобалног града

V ПРОЦЕСИ ГЛОБАЛНИХ ГРАДОВА

10. Економски процеси глобалних градова

- 10.1. Просторни аспекти транзиције са фордистичког (кејнзијанског) на постфордистички (флексибилни) режим акумулације капитала
- 10.2. Предузетнички град
- 10.3. Предузетнички град као политичка (идеолошка) нарација?
- 10.4. Предузетнички град на полупериферији?

11. Социокултурни процеси глобалног града

- 11.1. Миграције, сусрет и судар култура у глобалном граду
- 11.2. Урбана култура као економска стратегија градова у глобализацији

12. Политички процеси глобалног града

- 12.1. Нова урбана политика / неолиберална урбанизација и њена контекстуализација у постсоцијалистичком граду
- 12.2. Друштвене последице неолибералних урбаних политика и могућности за одржив урбани развој у условима глобализације
- 12.3. Домети европске визије одрживог урбаног развоја у условима глобализације: урбане и регионалне политике ЕУ

VI ЗАКЉУЧАК: ЗНАЧАЈ И ДОМЕТИ КОНЦЕПТА ГЛОБАЛНОГ ГРАДА ЗА ОБНОВУ УРБАНЕ СОЦИОЛОГИЈЕ

Литература

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводном делу кандидаткиња јасно образлаже потребу да се социолошки преиспитају уврежене представе о значењима два мегапроцеса – глобализације и урбанизације. С правом истиче како је данас доступно обиље емпиријских података о оба процеса, али су ти подаци недовољно структурирани, те да се користе без научно утемељених методологија. Све то доприноси још већем неразумевању проблема истинске повезаности глобализације и урбанизације, као и представама да о њима знамо много. Кандидаткиња с великим амбицијама поставља питање о томе да ли је могуће „пронаћи“ такву парадигму уз помоћ које би многи подпроцеси који представљају резултате деловања глобализације, били разумљиви(ји), односно да ли постоји интегрисана парадигма уз помоћ које је могуће доћи до друштвених узрока ових појава и свих варијетета последица које оне производе у различитим деловима света и за различите друштвене групе. И даље, да ли (урбана) социологија још увек има снаге за теоријске и методолошке подухвате оваквих размера? Дакле, на самом почетку, кандидаткиња се залаже за приступ социолошке контекстуалности и поставља глобални град у средиште својих интересовања, односно у њему види могућност за интегрисан приступ глобализацији и урбанизацији.

У поглављу II „Значај градова за анализу процес глобализације“ у дисертацији се систематски излажу основна схватања о глобализацији, дају кључни појмови и дефиниције, истичу лица и наличја глобализације. (Иако је глобализација, рећи ће се, без сваке сумње друштвени процес, само мали број дефиниција садржи друштвене актере и начине који у њему учествују.) Надаље, овде се сумирају непоходне актуелне дебате о глобализацији, да би се затим приступило њиховом приближавању самом предмету интересовања, односно пропитују се просторни аспекти глобализације. Само тако било је могуће да се утврди да ли се заиста догодио „просторни зокрет у социологији“ и шта он, заправо за саму социологију значи. Разматрање свих актуелних приступа овом проблему у овом поглављу дато је свеобухватно и конзистентно, са мноштвом примера, њиховим сучељавањима и свођењем на одговарајући друштвени и просторни контекст.

Поглављем III „Глобални град: теоријска одређења и емпиријски показатељи“ заправо се улази у сам центар проблематике. Теорије глобалног града сабирају се систематски на једном месту да би се могао водити социолошки дијалог са једном од најутицајнијих социолошких теорија о значају глобалног града, оном коју је поставила С. Сасен. У дисертацији се инсистира на томе да је нужно да се превазиђу високоспекулативни приступи глобализацији не би ли се успоставила веза са емпиријском стварношћу. Овим поглављем на најбољи могући начин кандидаткиња то и чини, критички осветљавајући актуелне самосврховите приступе и развијајући социолошку контекстуалност. Посебно истичемо успео покушај да се у дисертацији истакну све заблуде западноцентричних приступа овој проблематици, да се критички осветле актуелни емпиријски показатељи о глобалним градовима, те да се социолошки осветли и значај глобалних градова на полупериферији, такозваним „погледом изван мапе“.

Поглавље IV „Историјска димензија глобалног града“ потпуно је у функцији протходног поглавља и представља логичан наставак критичке анализе владајућих теоријских приступа, показујући како је у теоријском и емпиријском погледу ова тематика заиста укорењена у знатно дубље аналитичке слојеве него што нам то нуди актуелна пракса неолибералних а у суштини идеолошких теоријских приступа. У раду се приказује како је континуитет глобалног града необилазна чињеница која би требало да утиче на за све потоње приступе.

У поглављу V „Процеси глобалних градова“ критички се анализирају доминантни приступи глобалном граду који махом „пате“ од економизма, запостављајући читав спектар културних, политичких и друштвених тема које су необилазне за социолошку интерпретацију глобалних урбаних процеса. С добрим разлозима у само средиште анализе стављају се социокултурни процеси глобалног града и тиме се још једном, али на нов начин, истиче значај социолошке

контекстуалности. На том трагу у овом поглављу у одређеном културном и политичком контексту осветљавају се и неки савремени процеси у градовима у Србији.

Завршно поглавље VI „Значај и дometri концепта глобалног града за обнову урбане социологије“, представља успео покушај да се одговори на слично питање које у смислу теоријског концепта поставља француски социолог М. Басан. Коначан одговор који кандидаткиња нуди је да је (реконструисан) концепт глобалног града, у методолошком смислу, погодан за то јер је најуже везан за друштвени контекст и пружа аналитичке могућности доласка до актера и његовог повезивања са ширим друштвеним и просторним структурама. И коначно, налазимо да је закључак кандидаткиње да највеће могућности интеграције концепта глобалног града у урбану социологију произилазе из комбиновања јаке научне, методолошке основе за истраживање процеса глобализације градова са критичком рефлексијом о њиховој укупности, истовремено и пут за оснажену урбану социологију.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Pajvančić, Ana, Ristić, Dušan (2011). Ekološka svest stanovnika vojvodanskih gradova na Dunavu. *Teme*. br. 2, april - jun: 549-568.
2. Pajvančić – Cizelj, Ana (2015). Sociologija okruženja između klasične sociološke tradicije i nove ekološke paradigme. *Sociološki pregled*. br.1: 2-24.
3. Pajvančić – Cizelj, Ana (2015). Javni prostori grada kao preduslovi održivog urbanog razvoja: Slučaj novosadskih parkova. *Kultura polisa*. br 27: 353-365.
4. Pajvančić, Ana (2010). Neposredno učešće građana u odlučivanju u lokalnoj zajednici: ogleđ o participaciji u urbanističkom planu. *Pravni život*. br.10, tom II: 473-483
5. Ljubinko Pušić i Ana Pajvančić Cizelj (2012). Nacionalna strategija održivog razvoja Srbije kao pretpostavka promene društvene strukture, u : Душан Маринковић и Срђан Шљукић (ur.) *Промене у друштвеној структури и покретљивости*. Нови Сад : Филозофски факултет, Одсек за социологију : 396-422
6. Pajvančić – Cizelj, Ana (2011). Migracije u uslovima globalizacije i evropskih integracija: regionalna i urbana perspektiva, u: Srđan Šljukić (ur.). *Društvo, struktura, promene*, Odsek za sociologiju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, Novi Sad: 198 -224.
7. Ljubinko Pušić, Ana Pajvančić – Cizelj (2013). Održivi razvoj između imperativa globalizacije i značaja baštine. *Promene i prepreke*. Novi Sad: Filozofski fakultet u Novom Sadu: 23-41
8. Pušić, Ljubinko, Pajvančić-Cizelj, Ana (2014). Značaj klasifikacije naselja kao osnov za sociološke analize strukturnih promena u savremenim društvima. U: Srđan Šljukić i Dušan Ristić (ur.). *Strukturne promene u savremenim društvima*. Filozofski fakultet u Novom Sadu, Odsek za sociologiju: Novi Sad: 74-99.
9. Pajvančić – Cizelj, Ana, Ristić, Dušan, Marinković, Dušan (2014). Spatial mobility and glocalization of cultural identities. *Encounter of cultures*, Faculty of Philosophy, Novi Sad: str 64 (apstrakt). Rad izložen na osmom međunaronom skupu Susret kultura u Novom Sadu, održan 1-2. Decembra 2014.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација кандидаткиње Ане Пајванчић-Цизељ представља успео покушај да се одговори на питање да ли је, и у којој форми, концепт глобалног града адекватан оквир за разумевање и објашњавање урбане будућности света и да ли се може применити као интегрисана парадигма у разумевању савремених образаца урбанизације и глобализације. У односу на овај циљ понуђена је критичка евалуација концепта глобалног града, дати су предлози за његово унапређење, истакнута је нужност прилагођавања контексту нашег друштва и коначно понуђена је скица за обнову теоријско-методолошке основе урбане социологије у односу на савремене урбанизацијске и глобализацијске процесе.

У оквирима четири кључна поглавља (*Значај градова за анализу процеса глобализације, Теоријска одређења глобалног града и емпијски показатељи, Историјска димензија глобалног града и Процеси глобалних градова*) кандидаткиња је успела да систем идеја уобличи у чврсту социолошку теоријско-методолошку конструкцију, да јасно изведе кључна разматрања, те да одговори на кључна питања постављена у уводном делу дисертације. Оно што је од суштинског значаја јесте да су у дисертацији: (а) изнети закључци о реалним донетима теорије глобалног града, односно њеном истинском значењу и значају за социологију, (б) што је образложена и објашњена потреба да се социолошки сагледају до сада недовољно јасне везе између глобализације и урбанизације, та два универзална процеса која обликују свет у коме данас живимо и (в) што се на тај начин трасира пут за обнову теоријско-методолошких основа социологије града. Надаље, ова дисертација недвосмислено је утврдила научни значај теме с обзиром да социологија и сродне друштвене науке још увек нису препознале нужност рационализације и контекстуализације веза глобализације и урбанизације, већ су актуелни концепти прекомерно „глобализовани“, првенствено кроз некритичко коришћење мноштва често неповезаних, неутемељених и непроверених „парчића“ глобализацијског дискурса.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати овог истраживања су изложени на систематичан и прегледан начин. Ова дисертација имала је за циљ да анализира и представи у којој форми је концепт глобалног града адекватан оквир за разумевање и објашњавање урбане стварности, али и будућности, те да анализира и представи да ли се концепт може применити као интегрисана парадигма у разумевању савремених образаца урбанизације и глобализације. У односу на овај циљ кандидаткиња је успешно дала критичку евалуацију концепта глобалног града и утврдила нужност и меру његове контекстуализације.

У целини гледано, кандидаткиња Ана Пајванчић-Цизељ добијене резултате тумачи коректно и прецизно, правећи поређења и спроводећи критичку анализу резултата најзначајнијих претходних истраживања, те разматрајући њихове домете и ограничења спрам ограничења које намеће примењени нацрт истраживања. Приказ резултата истраживања и њихово тумачење у овој дисертацији спроведени су у свему у складу са захтевима и очекивањима која се постављају пред докторске тезе.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Докторска дисертација ма Ане Пајванчић-Цизељ је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Докторска дисертација ма Ане Пајванчић-Цизељ садржи све битне елементе оригиналног научног рада у области социологије.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци
Докторска дисертација је оригиналан допринос науци јер представља оригиналну синтезу неких постојећих теорија и приступа у истраживању повезаности глобализације и урбанизације. У дисертацији је развијен оригиналан приступ социолошком контексту у компаративним истраживањима, разрађен је приступ деуниверзализације посматрања значаја глобализације и урбанизације и дате су социолошке основе демистификације и рационалне основе за анализу друштвеног смисла идеја о глобалном граду.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Дисертација нема значајнијих недостатака који би утицали на резултат истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- На основу увида у садржај докторске дисертације кандидаткиње ма Ане Пајванчић-Цизељ, под насловом **Концепт глобалног града као приступ разумевању савремених образаца урбанизације и глобализације** и укупне оцене њене научне вредности, Комисија позитивно оцењује ову дисертацију и предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета, Универзитета у Новом Саду да прихвати позитивну оцену и одобри кандидаткињи да докторску дисертацију под овим насловом јавно брани.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Драган Коковић, члан

Проф. др Сретен Вујовић, члан

Проф. др Душан Маринковић, председник комисије

Проф др Љубинко Пушић, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.

